

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

The Needs for Developing the Student Care and Support System Operation
of Schools under Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2

ธีรรัช โทบุตร^{1*}
Theeratach Tobutr^{1*}

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

¹ Educational Administration, Faculty of Education, North Eastern University

*Corresponding email: Nuttrytheeratach@gmail.com

Received: 6 February 2026; Revised: 17 February 2026; Accepted: 26 June 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เป็นวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 335 คน ด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.0 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ สภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.96 และสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.97 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไข รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีระดับพึงประสงค์มากที่สุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไข รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านที่มีระดับที่พึงประสงค์น้อยที่สุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อ 2) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยภาพรวมเท่ากับ 0.25 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($PNI_{modified} = 0.40$) รองลงมา คือ ด้านการส่งต่อ ($PNI_{modified} = 0.28$) และด้านที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการป้องกันและแก้ไข ($PNI_{modified} = 0.20$)

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น; การพัฒนา; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

The purposes of this research were to investigate the current and desirable conditions of the operation of the Student Care and Support System in schools and to examine the priority needs for developing the operation of the Student Care and Support System in schools under the Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2. This study employed a survey research design. The sample consisted of 335 school administrators and teachers, selected through stratified random sampling. The research instrument was a five-level rating scale questionnaire with a content validity index of 1.00. The reliability coefficients of the questionnaire were 0.96 for the current condition and 0.97 for the desirable

condition. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and the Priority Needs Index (PNI).

The results revealed that the overall current condition of the operation of the Student Care and Support System in schools was at a high level. When considering each aspect, prevention and problem-solving showed the highest level of practice, followed by individual student recognition, whereas student screening showed the lowest level of practice. Regarding the desirable condition, the overall level was at the highest level, with prevention and problem-solving ranked highest, followed by individual student recognition, while student screening and referral were ranked lowest. Furthermore, the overall priority needs index for developing the operation of the Student Support System was 0.25. The aspect with the highest priority need was student screening, followed by referral, whereas individual student recognition and prevention and problem-solving showed the lowest priority needs.

Keywords: needs, Developing, Student Care and Support System

บทนำ

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้วการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทางด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด ล้วนแต่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคน จนนำไปสู่การเกิดปัญหาและสภาวะวิกฤตทางสังคม ดังนั้นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ให้ความสำคัญสมบูรณ์พร้อมอย่างเป็นองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต จึงจำเป็นที่ทุกโรงเรียนในฐานะหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียนและแก้ไขวิกฤตสังคม จึงควรนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน [1]

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จะดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอน วิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อาทิ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ฯลฯ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายสำคัญให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง จัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน นักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแล ช่วยเหลือ พิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครองอย่างรอบด้านด้วยกระบวนการที่ถูกต้อง เหมาะสมและทันการณ์ ได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อให้เป็นคนดี มีความสุข และปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบัน [2]

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เล็งเห็นถึงความสำคัญระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่จะ เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สถานศึกษาดำเนินการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น จึงมีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผ่านเป้าประสงค์หลัก (Goal) ข้อที่ 3 คือ สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกัน ได้รับการปกป้อง ค้ำครอง พร้อมทั้งจะรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ และดำเนินโครงการ CPM2 CARE ห่วงใยใส่ใจรอบด้าน เพื่อการดำรงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความเข้มแข็ง ช่วยเหลือนักเรียนและดำรงรักษาการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียนสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ต่าง ๆ โดยเฉพาะการลดการใช้ความรุนแรง การใช้สารเสพติด การท้องในวัยเรียน และการติดเกม พร้อมศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยด้านการคุ้มครอง การสร้างภูมิคุ้มกัน การส่งเสริมความประพฤตินักเรียน และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผ่านมา พบว่า สถานศึกษาในสังกัดยังไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างครอบคลุม เนื่องจากขาดแนวทางที่ชัดเจนในการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเต็มศักยภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนยังขาด

ความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อีกทั้งครูผู้สอนมีภาระงานนอกเหนือจากการสอนเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้การดำเนินงานยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะช่วยเหลือนักเรียนได้ทันทั่วถึง [3]

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญและปัญหาดังกล่าวจึงสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีลำดับความสำคัญเป็นอย่างไร เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และนำองค์ความรู้ที่ได้มากำหนดนโยบายการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น และจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนวิธีดำเนินงานที่ชัดเจน และมีเครื่องมือที่มีมาตรฐาน ตรวจสอบได้ โดยครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ ร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนในทุกด้าน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียน บุคลากร รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทุกฝ่าย ได้มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพโดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน มีร่องรอยหลักฐานสามารถตรวจสอบได้ เป็นระบบที่มีความสำคัญในการช่วยป้องกันแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อนักเรียน โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับการส่งเสริม พัฒนาคูณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องแนวคิดการเรียนรู้เชิงองค์รวม (Holistic Learning) ที่เชื่อว่ามนุษย์เป็น สิ่งมีชีวิตที่ประกอบด้วยหลายมิติ ทั้งกาย ใจ อารมณ์ ปัญญาและจิตวิญญาณ การศึกษาไม่ควรมุ่งเฉพาะการถ่ายทอดความรู้เชิง ทฤษฎี แต่ต้องช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงศักยภาพภายในและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการดำรงชีวิตจริง [4],

กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน นั้นมีองค์ประกอบที่มีความสำคัญมีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่าง กันออกไป แต่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ สังเคราะห์องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากนักวิจัยจำนวน 7 ท่าน ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน [5], สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย [6], อรรถพล สุนทรพงษ์ [7], พนิดา ศรีเสมอ [8], พรสุตา เหลืองสุข [9], เขาวลิต ยิ้มแย้ม [10], รัชฎา เพิ่มวิลัย [11], มาเป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่	องค์ประกอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	แนวคิดของนักวิจัย นักวิชาการและนักการศึกษา								ร้อยละ	องค์ประกอบที่สังเคราะห์ได้
		สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนต้น	อรรถพล สุนทรพงษ์	พินดา ศรีเสมอ	พรสุดา เหลืองสุข	เขาวลิตร ยิ้มแย้ม	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	รัชฎา เพ็ญวิสัย	ความถี่		
1.	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	100	✓
2.	การคัดกรองนักเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	100	✓
3.	การส่งเสริมพัฒนา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	100	✓
4.	การป้องกันและแก้ไขปัญหา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	100	✓
5.	การส่งต่อ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	7	100	✓

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสำรวจ เก็บข้อมูลนักเรียน เพื่อการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจัดทำโครงการและดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียน จัดทำทะเบียนสะสมเพื่อบันทึกข้อมูลส่วนตัวนักเรียน มีการบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ จัดทำผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในแต่ละรายวิชา ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษามีแบบสำรวจพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนทุกคนในชั้นเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนา แก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง

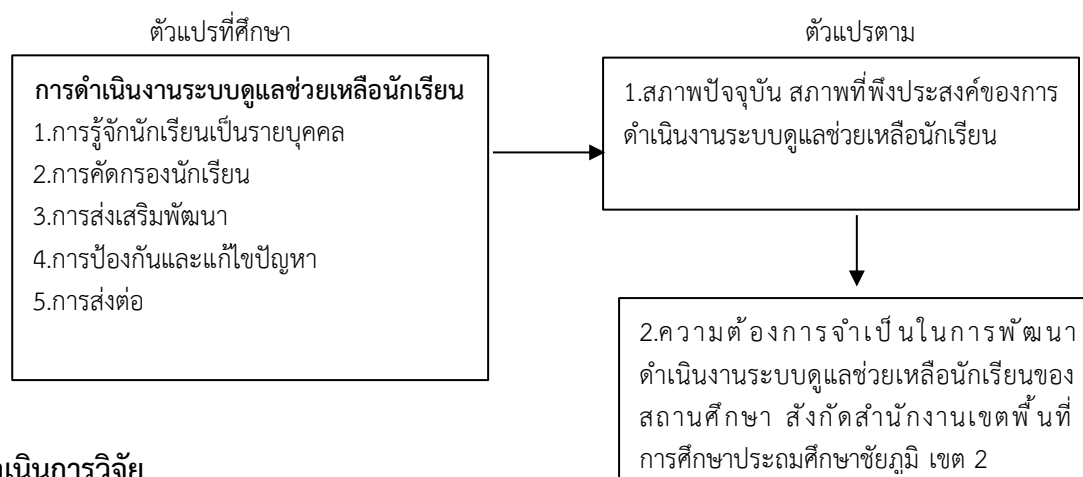
2. การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาในการประชุมครู เพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน มีการใช้แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนนักเรียน (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) การนำข้อมูลจากการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลมาใช้วิเคราะห์คัดกรองนักเรียนและมีการแบ่งกลุ่มนักเรียนอย่างชัดเจนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มปกติ คือนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ปกติตามการคัดกรอง ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา 2) กลุ่มเสี่ยง คือนักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์เสี่ยงตามการคัดกรองที่ต้องได้รับการป้องกัน และแก้ไข 3) กลุ่มมีปัญหา คือนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรอง ต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน โดยนำผลการประเมินที่ได้มาใช้เพื่อช่วยเหลือ และแก้ปัญหานักเรียน ครูประจำชั้นนำผลประเมินนักเรียนนั้น รายงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการคัดกรองนักเรียนนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแล ส่งเสริม พัฒนา และช่วยเหลือให้นักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหา

3. การส่งเสริมพัฒนา หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต โดยให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยมีการสำรวจความต้องการของ นักเรียน ครู และผู้ปกครอง ก่อนการจัดตั้งชมรม หรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ และมีการจัดทำรายงานการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมประเมินผล มีการจัดประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียน และมีผู้ปกครองเครือข่ายเพื่อเป็นตัวแทนชั้นเรียน ในการประสานความร่วมมือกับโรงเรียน มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างเหมาะสม เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนในชั้นเรียน และส่งเสริมพัฒนานักเรียนทุกคนให้มีความภาคภูมิใจในตนเองเป็นบุคคลที่มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ ตามมาตรฐานที่โรงเรียนและสังคมคาดหวัง

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมด้านความปลอดภัยในโรงเรียน การจัดทำแผนเผชิญเหตุ และมีการซักซ้อมแผนเผชิญเหตุและปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง การประสานงานและขอความร่วมมือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา มีการดูแลเอาใจใส่ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนทุกคน มีกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อน ในช่วงพักกลางวันหรือหลังเลิกเรียนอย่างสม่ำเสมอ ติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน หรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ นักเรียน พัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

5. การส่งต่อ หมายถึง การดำเนินงานของสถานศึกษาในการติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อแก้ไขและดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินการส่งต่อทั้งการส่งต่อภายในและภายนอก และมีการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนก่อนการส่งต่อภายนอก มีการติดตามผลและรายงานผลการดำเนินการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษามีบันทึกปัญหาของนักเรียนก่อนการส่งต่อ และมีการส่งต่อภายในของนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูฝ่ายปกครอง/ฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้ดำเนินการช่วยเหลือแก้ปัญหาในขั้นต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย



วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำนวน 260 แห่ง จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 213 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,829 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 2,042 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของทาร์โรว์ ยามาเน่ [12] ที่ระดับคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 335 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 19 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง 14 คน และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ 2 คน รวมผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน ครูผู้สอน จำแนกเป็นครูผู้สอนสถานศึกษาขนาดเล็ก 137 คน ครูผู้สอนสถานศึกษาขนาดกลาง 141 คน และครูผู้สอนสถานศึกษาขนาดใหญ่ 22 คน รวมครูผู้สอน จำนวน 300 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sample)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

(Index of the Objective Congruence) เท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ สภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.96 และสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.97 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบเกี่ยวกับตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มี 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนา 4) การป้องกันและแก้ไขปัญา และ 5) การส่งต่อ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท [13] จำนวน 30 ข้อ

3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. นำร่างแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและข้อมูลที่ศึกษา

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

3. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of the Objective Congruence) โดยใช้เกณฑ์เลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ทั้งฉบับ สภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.96 และสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.97 โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาร์ค

5. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Google Form สร้างแบบสอบถามออนไลน์ส่งถึงกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ส่งหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ทำหนังสือแนะนำตัวและคิวอาร์โค้ดแบบสอบถามออนไลน์ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

3. นำข้อมูลการตอบแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแบบสอบถามออนไลน์ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและนำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5.การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2

1. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ยในแต่ละระดับ ดังนี้ [14]

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

2. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 วิเคราะห์จัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ซึ่งดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการ ประเมินความแตกต่างซึ่งเป็นสูตรที่สุวิมล ว่องวานิช [15] ได้ปรับปรุงการคำนวณมาจากดัชนี PNI โดยการหาค่าผลต่าง ระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์กับค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน แล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน เพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนที่จะนำมาจัดลำดับ โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับสภาพปัจจุบันแล้ว จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามค่า PNI Modified โดยใช้สูตรในการคำนวณ เพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนที่จะนำมาจัดลำดับ โดยใช้หลักการกำหนดความต้องการจำเป็นจากระดับสภาพปัจจุบันแล้ว จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นตามค่า PNI Modified โดยใช้สูตรในการคำนวณ

$$PNI \text{ Modified} = (I-D)/D$$

เมื่อ PNI Modified

หมายถึง ค่าดัชนีต้องการจำเป็น

I = Importance

หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ประสงค์

D = Degree of Success

หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.45 ตำแหน่งครูผู้สอน จำนวน 300 คน คิดเป็นร้อยละ 89.55 มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 84.78 วุฒิการศึกษาปริญญาโท จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 15.22 สังกัดสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 46.57 สถานศึกษาขนาดกลางจำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 46.27 และสถานศึกษาขนาดใหญ่จำนวน 24 คิดเป็นร้อยละ 7.16

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.06	0.72	มาก	2	4.86	0.36	มากที่สุด	2
2.การคัดกรองนักเรียน	3.42	0.80	ปานกลาง	5	4.79	1.25	มากที่สุด	4
3.การส่งเสริมพัฒนา	3.98	0.72	มาก	3	4.84	0.40	มากที่สุด	3
4.การป้องกันและแก้ไข	4.08	0.68	มาก	1	4.90	0.33	มากที่สุด	1
5.การส่งต่อ	3.74	0.78	มาก	4	4.79	0.46	มากที่สุด	4
โดยรวม	3.85	0.69	มาก		4.83	0.41	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไข ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.68) รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.72) และด้านที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.80)

สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไข ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.33) รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.36) และด้านที่มีระดับที่พึงประสงค์น้อยที่สุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.46) และด้านการส่งต่อ ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.46)

3. ผลวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของ สถานศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์				
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	PNI	ลำดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.06	0.72	มาก	4.86	0.36	มากที่สุด	0.20	4
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.42	0.80	ปานกลาง	4.79	0.45	มากที่สุด	0.40	1
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนา	3.98	0.72	มาก	4.84	0.40	มากที่สุด	0.21	3
4. ด้านการป้องกันและแก้ไข	4.08	0.68	มาก	4.90	0.33	มากที่สุด	0.20	4
5. ด้านการส่งต่อ	3.74	0.78	มาก	4.79	0.46	มากที่สุด	0.28	2
โดยรวม	3.85	0.69	มาก	4.83	0.41	มากที่สุด	0.25	

จากตารางที่ 2 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 0.25 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.40$) รองลงมา คือ ด้านการส่งต่อ ($PNI_{\text{modified}} = 0.28$) ด้านการส่งเสริมพัฒนา ($PNI_{\text{modified}} = 0.21$) ด้านการป้องกันและแก้ไข ($PNI_{\text{modified}} = 0.20$) และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($PNI_{\text{modified}} = 0.20$) ตามลำดับ โดยเรียงตามความสำคัญ ดังนี้

1. ด้านการคัดกรองนักเรียน
2. ด้านการส่งต่อ
3. ด้านการส่งเสริมพัฒนา
4. ด้านการป้องกันและแก้ไข
5. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอเฉพาะประเด็นที่สำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้สถานศึกษา ทุกแห่งต้องดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หน่วยงานต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 มีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผ่านเป้าประสงค์หลัก (Goal) ข้อที่ 3 คือ สถานศึกษามีระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกัน ได้รับการปกป้อง คุ้มครอง พร้อมทั้งรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ และดำเนิน โครงการ CPM2 CARE ห่วงใยใส่ใจรอบด้านอย่างต่อเนื่องทุกปี ซึ่งเป็นการช่วยกระตุ้นให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน มีความเอาใจใส่และให้ความสำคัญต่อนักเรียนในการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มากตามไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดา ชูสาย [16] ได้ศึกษาการพัฒนา แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเรียนรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมตามขอบข่ายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไข มีการปฏิบัติอยู่ ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาย ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด มีการดูแลเอาใจใส่ให้คำปรึกษา เบื้องต้นแก่นักเรียนทุกคน ซึ่งจะช่วยแก้ไขข้อบกพร่องหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีทักษะ การดำรงชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดา ชูสาย [16] ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเรียนรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพปัจจุบัน ด้านการป้องกันและแก้ไขมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ตามลำดับ

2. สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน มีความพึงประสงค์ที่จะดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยนำขั้นตอนของ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปปฏิบัติในสถานศึกษาโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ พัฒนาให้นักเรียนเป็นคนเก่ง ดี มีความสุข มี คุณลักษณะและสมรรถนะที่พึงประสงค์ สามารถดำเนินชีวิต ได้อย่างสร้างสรรค์ และเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของ ประเทศชาติต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติศักดิ์ บัวจัตุรัส [17] ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า สภาพที่ พึงประสงค์โดยภาพรวมตามขอบข่ายการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัย ของ Jackson [18] ได้ศึกษา ผลกระทบของการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ปรึกษาปัญหาพฤติกรรมด้านเยาวชนปัญญา โดยเน้นเทคนิค การควบคุมตนเอง ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมในชั้นเรียน และประสิทธิภาพในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมนี้ มีผลกระทบในด้านบวกที่มีผลต่อพฤติกรรมในชั้นเรียนและประสิทธิภาพในตนเองและ งานวิจัยยังมีข้อ เสนอแนะว่าอาจารย์แนะแนวควรปฏิบัติงานกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมในชั้นเรียนแบบแปลกแยกได้อย่างมี ประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีการปฏิบัติอย่างจริงจังกับนักเรียนเหล่านี้ ผู้แนะแนวต้องมีความสามารถในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา พฤติกรรมมากขึ้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีระดับที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ การ ป้องกันและแก้ไข ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมใน ปัจจุบัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้เรียนในหลายด้าน จึงให้ความสำคัญกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด โดยมุ่งเน้นการ ดำเนินงานด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหายอย่างเป็นระบบ ไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียน พร้อมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้ นักเรียนสามารถเผชิญกับปัญหาได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ใน สังคมได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศตพร เลิศล้ำไตรภพ, สาลินี มีเจริญ, ละมุล รอดขวัญ, และ วรณรี ปานศิริ [19] ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามทัศนะของครูโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสินปุน

โคกหาร พรุเตียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ด้านการป้องกันและแก้ไขมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านส่งต่อ และด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ตามลำดับ

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมพบว่า มีค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ของความต้องการจำเป็นเฉลี่ยเท่ากับ 0.25 โดยเรียงตามความสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านการคัดกรองนักเรียน 2) ด้านการส่งต่อ 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนา 4) ด้านการป้องกันและแก้ไข และ 4) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษายังมีการคัดกรองนักเรียนยังไม่เป็นระบบ ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษามีการใช้แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนนักเรียน (SDQ) และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) มาใช้ในการคัดกรองนักเรียนยังมีสัดส่วนน้อย และขาดความต่อเนื่อง ดังนั้น การคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงมีความสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลและเสริมสร้างการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน อันจะนำไปสู่การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พินิตา ชูสาย [16] ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเรียนรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ($PNI_{modified} = 0.20$) ให้ความสำคัญระดับ 1 การคัดกรองนักเรียน และการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ($PNI_{modified} = 0.19$) ให้ความสำคัญระดับ 2 การส่งต่อนักเรียน และ ($PNI_{modified} = 0.18$) ให้ความสำคัญระดับ 3 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการป้องกันและแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kearney, C. A., Fensken, M., & Dupont, R. [20] ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในบริบทของโรงเรียนพื้นที่ห่างไกล ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนในชนบท ไม่ได้ขึ้นอยู่กับงบประมาณเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับการสร้างระบบคัดกรองที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการใช้ข้อมูลการมาเรียน (School Attendance) เป็นดัชนีชี้วัดเพื่อแจ้งเตือนล่วงหน้า (Early Warning System) ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถระบุปัญหาของนักเรียนได้รวดเร็วและแม่นยำ ก่อนที่ปัญหาจะทวีความรุนแรงขึ้น 2) การให้บริการสุขภาพจิตโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based Interventions) มีประสิทธิภาพในการเข้าถึงนักเรียนกลุ่มเปราะบางได้ดีกว่าระบบสาธารณสุขแบบดั้งเดิม เนื่องจากสามารถลดอุปสรรคด้านการเดินทางและค่าใช้จ่ายของครอบครัว

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 0.40 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ สถานศึกษามีการคัดกรองนักเรียนโดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ($PNI_{modified} = 0.54$) รองลงมา คือ ครูประจำชั้นนำผลประเมินนักเรียน รายงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ($PNI_{modified} = 0.53$) สถานศึกษามีการใช้แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อนนักเรียน (SDQ) ($PNI_{modified} = 0.36$) สถานศึกษามีการนำข้อมูลจากการรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลมาใช้วิเคราะห์คัดกรองนักเรียน และแบ่งกลุ่มนักเรียนอย่างชัดเจน ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ($PNI_{modified} = 0.34$) สถานศึกษามีการประชุมครู เพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรอง และจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ($PNI_{modified} = 0.33$) สถานศึกษานำผลการประเมินที่ได้จากการวิเคราะห์คัดกรองนักเรียนมาใช้เพื่อช่วยเหลือนักเรียน และแก้ไขปัญหานักเรียน ($PNI_{modified} = 0.30$) ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษายังคงมีความจำเป็นในการพัฒนากระบวนการคัดกรองนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านเครื่องมือ และการนำผลไปใช้ประโยชน์ในการช่วยเหลือนักเรียน เนื่องมาจากการคัดกรองนักเรียนเป็นขั้นตอนสำคัญในการจำแนกนักเรียนตามระดับความเสี่ยงและความต้องการช่วยเหลือเฉพาะบุคคล ซึ่งต้องอาศัยเครื่องมือที่มีความหลากหลายและครอบคลุมทั้งด้านอารมณ์ พฤติกรรม และพัฒนาการของผู้เรียน ดังนั้นการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ด้านการคัดกรองนักเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถวิเคราะห์และจำแนกนักเรียนได้อย่างถูกต้องทันเวลา และตรงตามสภาพปัญหาที่แท้จริง เพื่อพัฒนานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนแต่ละรายบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของเชาวลิต ยิ้มแย้ม [10] ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมเฉลี่ยเท่ากับ 0.06 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความสำคัญสูงสุด คือ ครูประจำชั้นควรมีการคัดกรองนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา โดยมี

แบบเยี่ยมบ้าน แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก SDQ เป็นรายบุคคลตามกลุ่มที่คัดกรอง แล้วนำแบบประเมินนักเรียนแต่ละคนมาวิเคราะห์ ทำการคัดกรอง รองลงมา คือ โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ จัดทำเอกสารสารสนเทศ ผลการจำแนกคัดกรอง นักเรียนระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษา ตามแนวทาง/เกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้มีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาสภาพปัจจุบันการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติดีที่มากที่สุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูประจำชั้นนำผลประเมินนักเรียน รายงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการติดตามข้อมูลในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 จากการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีระดับที่พึงประสงค์เฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไข ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูประจำชั้นมีการดูแลเอาใจใส่ให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนทุกคน เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

1.3 จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ดังนั้น สถานศึกษาควรนำผลการประเมินที่ได้จากการวิเคราะห์คัดกรองนักเรียนมาใช้เพื่อช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหา นักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดสอนซ่อมเสริม และการจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนที่มีปัญหา เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ด้านการคัดกรองนักเรียนยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อเป็นการหาแนวทางการบริหารงานที่เหมาะสม การใช้เครื่องมือคัดกรองที่มีมาตรฐาน และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งเสริมการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2.2 ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ด้านการคัดกรองนักเรียนยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนยุคดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ

2.3 ควรศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 เพื่อให้ทราบปัญหาการดำเนินงาน และช่วยยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาได้อย่างเป็นระบบ

บรรณานุกรม

- [1] สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2562). มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562). กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2567. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- [3] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 (2567). รายงานผลการดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2567. ชัยภูมิ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2.
- [4] Miller, R. (1992). What are schools for? Holistic education in American culture (3rd ed.). Holistic Education Press.
- [5] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2567. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- [6] สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2562). มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562). กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.
- [7] อรรถพล สุนทรพงษ์. (2565). ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- [8] พนิดา ศรีเสมอ. (2566). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [9] พรสุตา เหลืองสุข. (2566). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่งสำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [10] เขวลิต ยิ้มแย้ม. (2566). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- [11] รัชฎา เพิ่มวิลัย. (2568). แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. การศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- [12] Taro Yamane. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: New York: Harper & Row.
- [13] R. Likert, (1967), "The method of constructing an attitude scale," in Attitude Theory and Measurement, M. Fishbein, Ed. New York: Wiley, 1967, pp. 90–95.
- [14] บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- [15] สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [16] พณินดา ชูสาย. (2567). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเรียนรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- [17] กิตติศักดิ์ บัวจตุรัส. (2565). ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- [18] Jackson, S.K. (2015). The effects of a cognitive-behavioral group counseling intervention that emphasizes self-management techniques on the classroom behavior and self-efficacy of middle school students. *Review of Educational Research*, 63(3), 249–294.
- [19] ศตพร เลิศล้ำไตรภพ, สาลินี มีเจริญ, ละมุล รอดขวัญ, และ วรณรี ปานศิริ. (2565). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามทักษะของครูโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสินปุน โคกहार พรุเตียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2565*. (182).
- [20] Kearney, C. A., Fensken, M., & Dupont, R. (2025). Implementing multi-tiered systems of support in rural schools: A practice perspective for improving mental health care for underserved youths. *Frontiers in Education*, vol.10, Art.no.1553528. <https://doi.org/10.3389/feduc.2025.1553528>